

Bruselj, 2.2.2022
COM(2022) 31 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Strategija EU za standardizacijo
Določitev globalnih standardov v podporo odpornemu, zelenemu in digitalnemu
enotnemu trgu EU**

Strategija EU za standardizacijo

Določitev globalnih standardov v podporo odpornemu, zelenemu in digitalnemu enotnemu trgu EU

I. Uvod – standardi, ki spodbujajo vrednote, cilje politike in izvajanje predpisov EU

Standardi so bistvo enotnega trga EU. V evropskem standardizacijskem sistemu je bilo v zadnjih 30 letih zagotovljenih več kot 3 600 harmoniziranih standardov, ki so podjetjem omogočili, da dokažejo skladnost s pravom Unije, in več drugih evropskih standardov ter tehničnih specifikacij za spodbujanje interoperabilnosti, varnosti državljanov EU in varstva okolja. Evropski standardi so prinesli velike koristi podjetjem in potrošnikom, saj so poskrbeli za enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu za podjetja in povečali zaupanje potrošnikov.

Evropska standardizacija deluje v vse bolj konkurenčnih svetovnih razmerah. Številne tretje države zavzemajo odločna stališča glede standardizacije in svojim industrijam zagotavljajo konkurenčne prednosti glede dostopa do trgov ter uvajanja tehnologij.

Evropska konkurenčnost, tehnološka suverenost, zmožnost zmanjševanja odvisnosti in zaščita vrednot EU, vključno z našimi socialnimi ter okoljskimi ambicijami, bodo odvisne od tega, kako uspešni so evropski akterji pri standardizaciji na mednarodni ravni. To ne vključuje le močno razvitih znanj in spretnosti na področju standardizacije v industriji in akademskem svetu, temveč pomeni tudi, da mora evropska standardizacija postati prožnejša ter bolj prilagodljiva in se osredotočati na predvidevanje potreb po standardizaciji.

Hkrati pa se mora evropska standardizacija odzvati na vse hitrejši razvoj inovacij in hitro zagotavljati standarde, obenem pa ohranjati visokokakovostne rezultate. Drugi, pogosto zasebni in neevropski konzorciji, ki jih vodi industrija, so učinkovitejši in hitreje razvijajo standarde. Evropski standardizacijski sistem pogosto ne uspe pravočasno zagotoviti rezultatov, zlasti na področju novih in nastajajočih tehnologij, ter tako zaradi standardizacije izgubi pomembno prednost prvega na trgu.

Evropska standardizacija je bila na področju vzpostavitve enotnega trga EU sicer zgodba o uspehu, vendar strateški pomen standardov ni imel zadostne prepoznavnosti, zaradi česar je EU izgubila vodilno vlogo na področju določanja standardov. To se mora spremeniti. V tej strategiji je ob upoštevanju povratnih informacij glede načrta¹ predlagan niz ukrepov, s pomočjo katerih bi standardi ponovno postali bistvo odpornega, zelenega in digitalnega enotnega trga EU ter okrepili globalno vlogo evropskega standardizacijskega sistema.

II. Krepitev evropskega standardizacijskega sistema – zagotavljanje dvojnega zelenega in digitalnega prehoda ter podpiranje odpornosti enotnega trga

Digitalni in zeleni prehod industrij EU ter dobro delujoč in odporen enotni trg temeljita na standardizacijskem sistemu, ki ustrezno izraža politične prednostne naloge EU. Ambicij EU v zvezi s podnebno nevtralnimi, odpornimi in krožnim gospodarstvom ni mogoče uresničiti brez evropskih standardov na področju metod testiranja, sistemov upravljanja ali interoperabilnostnih rešitev. Zmožnost oblikovanja mednarodnih standardov za digitalne izdelke, postopke in storitve kot globalne referenčne vrednosti je v globalni tekmi za vodilni položaj na digitalnem področju bistvenega pomena za konkurenčnost EU. Skratka, ambicije EU glede politike v zvezi z odpornimi, zelenimi in digitalnim gospodarstvom se ne bodo uresničile, če spremljajoče standarde opredeljujejo druge regije po svetu.

---

¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-standardizacijo/feedback_sl?p_id=25976796

Zato se Evropska unija trenutno poleg tekočega dela na področju standardizacije v vseh industrijskih ekosistemih srečuje tudi s kritičnimi prednostnimi nalogami glede standardizacije na področjih, kjer je treba v prihodnjih letih razviti standarde, da bi se izognili strateški odvisnosti in dokazali vodilni položaj EU v svetu na področju zelenih in digitalnih tehnologij. Nujna potreba po razvoju standardov je bila na podlagi analize strateških odvisnosti v posodobljeni industrijski strategiji² in prispevka deležnikov v industrijskih zavezništvih opredeljena na naslednjih strateških področjih: standardi za premostitev trenutnih ovir v zvezi s proizvodnjo cepiv in zdravil proti COVID-19; standardi za podporo recikliranja kritičnih surovin; standardi za podporo uvajanju vrednostne verige čistega vodika; standardi za podporo cementu z nizkimi emisijami ogljika, ki ima znatne možnosti za prihranek emisij; standardi za potrjevanje čipov v smislu varnosti, avtentičnosti in zanesljivosti ter podatkovni standardi za večjo interoperabilnost, souporabo in ponovno uporabo podatkov v podporo skupnim evropskim podatkovnim prostorom.

Komisija bo predstavila vrsto ukrepov za obravnavanje teh prednostnih nalog glede standardizacije in boljšega opredeljevanja ter napovedovanja prihodnjih prednostnih nalog in potreb.

Prvič, Komisija bo nemudoma ukrepala v zvezi z zgoraj navedenimi prednostnimi nalogami glede standardizacije iz letnega delovnega programa Unije na področju standardizacije za leto 2022. Komisija bo uvedla zahteve po standardizaciji, pravočasno sodelovala z zadevnimi skupnostmi deležnikov in delo podprla tudi s financiranjem. Evropske organizacije za standardizacijo poziva, naj brez odlašanja dajo prednost izvedbi tega dela.

Drugič, novi forum na visoki ravni bo združeval predstavnike držav članic, evropskih organizacij za standardizacijo in nacionalnih organov za standardizacijo, industrije, civilne družbe³ in akademskega sveta, ki bodo pomagali določiti prednostne naloge, svetovali glede prihodnjih potreb po standardizaciji, uskladili učinkovito zastopanje evropskih interesov v (mednarodnih) forumih za standardizacijo ter zagotovili, da bodo evropske dejavnosti standardizacije delovale v smeri bolj zelenega, digitalnega, poštenega in odpornega gospodarstva EU. Poleg tega bo forum krepil tehnično strokovno znanje in spretnosti na področju standardov. Posebne podskupine bodo skrbele za nadaljevanje prizadevanj na operativni ravni. Forum na visoki ravni bo tesno sodeloval z obstoječimi strokovnimi skupinami, kot so industrijski forum, odbor za podatkovne inovacije, industrijska zavezništva in evropski forum za varnostne raziskave⁴. Skupnost za standardizacijo se bo tako lahko hitreje in natančneje odzvala na potrebe inovatorjev in uporabnikov. Sodelovanje Evropskega parlamenta in Sveta pri razpravah o prednostnih nalogah za standardizacijo EU, ki je ključnega pomena za zagotavljanje političnega usklajevanja, bo olajšano z vsakoletnim dogodkom na visoki ravni.

Tretjič, Komisija bo skupaj s forumom na visoki ravni uvedla postopek revidiranja obstoječih standardov, da se določijo potrebe po reviziji ali razvoju novih standardov, ki bi uresničevali cilje evropskega zelenega dogovora in evropskega digitalnega desetletja ter podprli odpornost enotnega trga.

Četrtič, Komisija bo na tehnični ravni ustanovila *vozlišče odličnosti EU za standarde*, da bi bolje usklajevala in izkoriščala obstoječe strokovno znanje na področju standardizacije, ki ga imajo strokovnjaki znotraj Komisije, agencij EU ter skupnih podjetij. Vozlišče bo v tesnem sodelovanju z državami članicami predvidelo prihodnje potrebe po standardizaciji, podprlo delo v zvezi s prednostnimi področji standardizacije in spremljalo mednarodne dejavnosti standardizacije. Omogočilo bo boljši odziv na zahteve javnega sektorja glede razvoja smernic in specifikacij na

---

² COM(2021) 350 final.

³ Vključno s potrošniškimi organizacijami ter okoljskimi in socialnimi deležniki.

⁴ Forum nacionalnim organom omogoča izmenjavo mnenj in izkušenj, kako odpraviti glavne ovire za uvedbo varnostnih raziskav, ter si prizadeva podpreti skladen in strateški pristop k oblikovanju politik v zvezi z varnostnimi raziskavami v EU.

področjih, kot so elektronska identiteta, elektronska uprava ali evropska infrastruktura za storitve blokovnih verig. Komisija bo ustvarila delovno mesto direktorja za standardizacijo, ki bo usmerjal delo *vozišča odličnosti* in zagotavljal splošni nadzor ter koordinacijo različnih dejavnosti standardizacije pri Komisiji.

Petič, Komisija bo v sodelovanju z evropskimi organizacijami za standardizacijo pripravila rešitve in določila jasne cilje, da se tako pospeši vsak korak razvoja standardov, ki podpirajo izvajanje zakonodaje EU. To zahteva okrepljena prizadevanja vseh strani. Vključuje izboljšanje doslednosti novorazvitih standardov s pravom Unije, da se tako olajša njihovo pravočasno sprejetje. Nadalje morajo evropske organizacije za standardizacijo skrajšati čas, ki preteče od sprejetja harmoniziranega standarda do njegove uradne predložitve Komisiji⁵. Čas, ki preteče od predložitve do objave sklica v *Uradnem listu Evropske unije*, se je v letih 2020 in 2021 sicer skrajšal, vendar si bo Komisija še naprej prizadevala za hitrejšo objavo standardov in hkrati izpolnjevala svoje odgovornosti v zvezi s preverjanjem skladnosti standardov z zahtevami prava Unije.

Pretekli napredek v zvezi s poslovnimi storitvami je bil razmeroma počasen, standardi za storitve pa še vedno predstavljajo le 2 % vseh evropskih standardov. Komisija je napredovala pri svojem ocenjevanju najpomembnejših področij, na katerih bi lahko harmonizirani standardi izboljšali konkurenčnost in zmanjšali tržne ovire, vključno s standardi za storitve napredne proizvodnje in gradbeništva. V sodelovanju z deležniki si prizadeva za nadaljevanje tega dela v zvezi s poslovnimi storitvami.

Komisija bo skupaj z deležniki ocenila tudi področje javnih naročil kot orodje za spodbujanje uvedbe standardov za inovativne, zelene in digitalne izdelke.

Komisija bo:

- v sodelovanju z evropskimi organizacijami za standardizacijo, deležniki in drugimi partnerji nemudoma obravnavala prednostne naloge glede standardizacije v zvezi s proizvodnjo cepiv in zdravlil proti COVID-19, recikliranjem kritičnih surovin, vrednostnimi verigami čistega vodika, cementom z nizkimi emisijami ogljika, potrjevanjem čipov ter podatkovnimi standardi;
- vzpostavila forum na visoki ravni, ki ji bo pomagal predvidevati prihodnje prednostne naloge glede standardizacije, ter zagotovila politično usklajevanje v zvezi s temi prednostnimi nalogami v sodelovanju z Evropskim parlamentom in Svetom;
- navedla prednostne naloge glede standardizacije v letnem delovnem programu Unije na področju standardizacije od leta 2022;
- revidirala obstoječe standarde, da se določijo potrebe po reviziji ali razvoju novih standardov, ki bi uresničevali cilje evropskega zelenega dogovora in evropskega digitalnega desetletja ter podprli odpornost enotnega trga EU;
- vzpostavila *vozišče odličnosti EU za standarde*, v katerem bo zbrano strokovno znanje na področju standardizacije, in imenovala direktorja za standardizacijo, ki bo usmerjal delo te mreže ter zagotavljal nadzor Komisije v zvezi z uskladitvijo dejavnosti standardizacije s cilji politike EU in strateškimi interesi;
- v sodelovanju z evropskimi organizacijami za standardizacijo pripravila konkretne rešitve in cilje, ki bodo pospešili razvoj in sprejemanje standardov, pri čemer bo izvajala konkretne rešitve za doseganje višje doslednosti standardov, predlaganih za objavo s sklicem v *Uradnem listu Evropske unije*.

III. Zagotavljanje celovitosti, vključenosti in dostopnosti evropskega standardizacijskega sistema – uvedba načel dobrega upravljanja

⁵ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji (SWD(2022) xxx).

Evropske organizacije za standardizacijo, Evropski odbor za standardizacijo (CEN), Evropski odbor za elektrotehniško standardizacijo (CENELEC) in Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde (ETSI) imajo pomembno in privilegirano vlogo v evropskem standardizacijskem sistemu, saj gre za edine organizacije, ki so upravičene do obravnavanja zahtev po standardizaciji, ki jih izda Komisija. Ta vloga izhaja iz izbire zakonodajalca EU, ki od teh organizacij, ki jih ureja zasebno pravo, zahteva, da razvijejo standarde in standardizacijske dokumente v skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. 1025/2012 o evropski standardizaciji.

Poseben status evropskih organizacij za standardizacijo prinaša tudi odgovornosti. Standardi morajo obravnavati tehnične komponente, bolj kot kdaj koli prej pa morajo tudi vključevati temeljne demokratične vrednote in interese EU ter zelena in socialna načela. Standardi za kibernetško varnost ali odpornost kritične infrastrukture imajo na primer strateško razsežnost. To je zlasti pomembno v zvezi s harmoniziranimi standardi, ki so bili sprejeti na podlagi harmonizacijske zakonodaje in katerih sklici so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, ki jih Sodišče šteje za del prava Unije za namene interpretacije navedenih standardov⁶. Za zagotavljanje skladnosti evropskega standardizacijskega sistema v tej smeri je treba sprejeti ukrepe, ki zagotavljajo, da spodbuja interese in vrednote EU.

Komisija je zaskrbljena, da trenutni postopki odločanja v evropskih organizacijah za standardizacijo, zlasti v Evropskem inštitutu za telekomunikacijske standarde, omogočajo neenakomerne glasovalne pravice v zvezi nekaterimi interesi podjetij, saj so nekatere multinacionalke pridobile več glasov kot organi, ki predstavljajo celotno skupnost deležnikov. Zato je Komisija prepričana, da je treba vzpostaviti administrativna načela in načela dobrega upravljanja, kadar se evropske organizacije za standardizacijo odzivajo na evropske zahteve po standardizaciji, ter razviti standarde, ki bi se uporabljali za dokazovanje skladnosti s pravili, ki se nalagajo v interesu državljanov EU.

Zato Komisija danes predstavlja Predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) št. 1025/2012. V skladu s predlogom morajo biti delegati nacionalnih organov za standardizacijo EU in EGP tisti s pristojnostjo za sprejemanje odločitev v vsaki fazi razvoja standarda, ki ga zahteva Komisija, če želijo biti upravičeni do zahtev po standardizaciji. Tako se bo s pomočjo uravnoveženega zastopanja, ki vključuje družbene zainteresirane strani v nacionalnih organih za standardizacijo, okrepila odprtost, preglednost in vključenost postopka.

MSP so pomembna gonilna sila inovacij in uporabniki standardov. Vendar je treba izboljšati njihov dostop do postopka razvoja standardov in do samih standardov. V členu 6 Uredbe (EU) št. 1025/2012 so predvideni pogoji, prijazni do MSP (prosti dostop do osnutkov standardov, dostop do dejavnosti nacionalnih organov za standardizacijo, posebne tarife za standarde itd.).

Komisija ob upoštevanju tega evropske organizacije za standardizacijo poziva, naj za dopolnitev spremembe Uredbe (EU) št. 1025/2012 do konca leta 2022 predložijo predloge za posodobitev svojega upravljanja. Predlogi bi morali vključevati obravnavanje neenakovrednega ter nepreglednega zastopanja industrijskih interesov in povečanje vključenosti MSP, civilne družbe in uporabnikov. Evropske organizacije za standardizacijo bi morale razmisliti tudi o prostem dostopu do standardov in drugih dokumentov. Komisija je pripravljena, da skupaj z evropskimi organizacijami za standardizacijo vodi konstruktiven dialog z uporabo obstoječih forumov in jim tako pomaga doseči ta cilj. Če napredek ne bo zadovoljiv, bo Komisija po potrebi razmislila o predlogu revizije Uredbe (EU) št. 1025/2012. Komisija bo v drugem četrletju 2022 začela izvajati oceno Uredbe (EU) št. 1025/2012.

Na nacionalni ravni se lahko naredi več za izboljšanje dostopnosti razvoja standardizacije in samih standardov. Zato bo Komisija začela postopek medsebojnega strokovnega pregleda med državami članicami EU in nacionalnimi organi za standardizacijo z namenom izmenjave dobrih praks ter spodbujanja novih idej o tem, kako olajšati pogoje, prijazne do MSP, ter vključitev civilne družbe in

⁶ Sodba Sodišča z dne 27. oktobra 2016, C-613/14, EU:C:2016:821. .

uporabnikov po vsej Uniji. Poleg tega bo izkoristila obstoječe mreže, vključno z evropsko podjetniško mrežo, da bi tako dosegla več MSP ter organizirala usposabljanja, informativne sestanke in smernice.

V nedavni zakonodaji⁷ in predlogih Komisije⁸ je določeno pooblastilo Komisije, da lahko v posebnih primerih z izvedbenimi akti sprejme tehnične ali skupne specifikacije. Glede na vlogo harmoniziranih standardov v usklajevalni zakonodaji EU, je bila ta možnost integrirana kot nadomestna rešitev, da se tako zagotovi uresničevanje javnega interesa, če harmonizirani standardi ne obstajajo ali ne zadostujejo. Da bi se izognili razdrobljenosti sektorskih pristopov, si bo Komisija prizadevala za horizontalni pristop v zvezi z merili in postopki, ki bo določal, kdaj in pod katerimi pogoji bi bila lahko Komisija pooblaščenca za razvoj skupnih specifikacij z izvedbenimi akti, kadar to določa ustrezna zakonodaja. To bi se lahko zgodilo na primer, če standardi zamujajo ali če je postopek ustavljen, ker ni doseženo soglasje med deležniki. Novoustanovljeno *vozišče odličnosti EU*, napovedano v tej strategiji, bo zagotovilo potrebno tehnično strokovno znanje za razvoj navedenih skupnih specifikacij.

Komisija:

- predstavi zakonodajni predlog za spremembo Uredbe (EU) št. 1025/2012, v katerem predlaga osnovna merila, ki jih je treba upoštevati pri obravnavanju evropskih zahtev po standardizaciji v skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. 1025/2012;
- pozove evropske organizacije za standardizacijo, naj do konca leta 2022 predložijo predloge za posodobitev svojega upravljanja, da bi v celoti izražalo javni interes in interese MSP, civilne družbe in uporabnikov, ter olajšajo dostop do standardov;
- bo začela oceno Uredbe (EU) št. 1025/2012 ter tako ocenila, ali še vedno ustreza svojemu namenu;
- bo do konca leta 2022 začela postopek medsebojnega strokovnega pregleda med državami članicami in nacionalnimi organi za standardizacijo, da se tako dosežejo boljša vključenost, tudi civilne družbe in uporabnikov, in pogoji, prijazni do MSP, v zvezi s standardizacijo;
- bo razvila horizontalni pristop k razvoju tehničnih ali skupnih specifikacij z izvedbenimi akti v skladu s sektorsko zakonodajo.

IV. Določanje globalnih standardov: podpiranje vodilne vloge EU na področju ključnih tehnologij in spodbujanje temeljnih vrednot EU

Tradicionalno je Evropska unija na svetovni ravni pomembno prispevala k mednarodnim dejavnostim standardizacije in dosega dobre rezultate pri prenosu mednarodnih standardov v evropske standarde. Evropski strokovnjaki in nacionalni organi za standardizacijo so še vedno pomembni akterji, vendar se je v zadnjih letih geopolitično okolje bistveno spremenilo, saj so drugi akterji zavzeli bistveno odločnejši pristop k mednarodni standardizaciji kot EU in pridobili vpliv v mednarodnih odborih za standardizacijo. Cilj EU je oblikovati mednarodne standarde v skladu s svojimi vrednotami in interesi, vendar ima na tem področju močno konkurenco⁹.

EU in njene države članice morajo začeti spodbujati bolj strateški pristop k mednarodnim dejavnostim standardizacije, in sicer v Mednarodni zvezi za telekomunikacije (ITU), Mednarodni organizaciji za standardizacijo (ISO) in Mednarodni elektrotehniški komisiji (IEC), pa tudi v okviru drugih zadevnih

⁷ Uredba (EU) 2019/1009 o sredstvih za gnojenje, Uredba (EU) 2017/745 o medicinskih pripomočkih, Uredba (EU) 2017/746 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o *in vitro* diagnostičnih medicinskih pripomočkih, Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja ter Uredba (EU) 2019/881, Akt o kibernetiki varnosti.

⁸ Umetna inteligenca (COM(2021) 206), baterije (COM(2020) 798), strojni proizvodi (COM(2021) 202), trg vodika in plina (COM(2021) 804).

⁹ Glej tudi analizo v poročilu Komisije o strateškem predvidevanju (2021).

globalnih partnerstev, forumov in konzorcijev¹⁰, da se tako zagotovi globalna konkurenčnost EU, njena varnost, odprta strateška avtonomija ter sposobnost uveljavljanja njenih vrednot.

Države članice EU, organi za standardizacijo in industrije EU neučinkovito koordinirajo in souporabljajo vire v podporo mednarodnim postopkom standardizacije ter načelom Svetovne trgovinske organizacije (STO), kot so na primer odprtost, preglednost in konsenz. Zato je prišlo do situacije, ko druge svetovne regije prevzemajo vodilno vlogo v mednarodnih tehničnih odborih na občutljivih področjih, kot so na primer litijeve baterije, prepoznavanje obrazov ali digitalni dvojček, pri čemer spodbujajo svoje tehnološke rešitve, ki so pogosto nezdružljive z vrednotami, politikami in zakonodajnim okvirom EU.

Izboljšati je treba koordinacijo med državami članicami EU, nacionalnimi organi za standardizacijo in deležniki EU, da se tako okrepi vloga EU na področju globalne standardizacije. V okviru *vozišča odličnosti EU za standarde* se bodo spremljale zadevne mednarodne dejavnosti standardizacije, na politični ravni pa se bo spodbujala koordinacija v forumu na visoki ravni, kot je napovedano v tej strategiji.

Posebno kritična situacija je povezana z internetno standardizacijo, ki bi omogočila brezplačen, odprt, dostopen, vključujoč in varen internet po vsem svetu. V zadnjih letih je področje mednarodne standardizacije v zvezi z internetnimi protokoli postalo vse bolj politično, pri čemer obstaja tveganje za omejevanje razvoja globalnega odprtega interneta in oviranje postopka digitalizacije po vsem svetu. Komisija bo to težavo dejavno obravnavala, saj si bo v tesnem sodelovanju s podobno mislečimi partnerji in v povezavi z delom skupine G7¹¹ ter Sveta EU-ZDA za trgovino in tehnologijo (TTC) prizadevala za okrepljeno evropsko prisotnost v zadevnih mednarodnih forumih. Novoustanovljeno *vozišče odličnosti EU za standarde*, napovedano v tej strategiji, bo podprlo delo na tem področju. Komisija bo spremljala uvedbo mednarodno dogovorjenih ključnih internetnih standardov in te podatke ter povezane dobre prakse dala na voljo na spletišču za spremljanje internetnih standardov EU. Predlagala bo tudi morebitne ukrepe politike za spodbujanje uvedbe ključnih internetnih standardov, kot je na primer IPv6¹².

Uvedba trajnostnih zahtev v skladu z okoljsko primerno zasnovo in prihodnjo pobudo za trajnostne proizvode bo zahtevala razvoj standardov za evropski trg. EU bi si morala prizadevati za spodbujanje globalnega sprejetja teh standardov, da se tako zagotovita širše mednarodno prizadevanje za temeljne cilje politike in konkurenčna prednost za pionirske industrije.

Komisija tudi spremlja mednarodno standardizacijo na področju upravljanja vesoljskega prometa, zaradi svojega neposrednega vpliva na varno in trajnostno uporabo vesolja ter vloge vesoljskih tehnologij v prizadevanjih EU na področju tehnološke suverenosti pa razvija pristop EU. V tesnem sodelovanju z drugimi ključnimi deležniki bo kot del svojega akcijskega načrta za sinergije med civilno, obrambno in vesoljsko industrijo¹³ predstavila načrt za spodbujanje uporabe obstoječih hibridnih civilnih/obrambnih standardov ter prevzela vodilno vlogo pri razvoju novih standardov na mednarodni ravni.

Komisija države članice spodbuja, naj podprejo sodelovanje civilne družbe, strokovnjakov iz MSP, sindikatov in predstavnikov potrošnikov pri mednarodnih dejavnostih standardizacije. Ker standardi ne urejajo le tehničnega vidika izdelka, temveč lahko vplivajo tudi na ljudi, delavce in okolje, lahko vključujoč pristop z več deležniki poskrbi za pomemben pregled in ravnovesja na področju oblikovanja standardov.

---

¹⁰ Npr. 3GPP, OneM2M, IETF, IEEE, W3C, OASIS, ECMA International, UN/CEFACT.

¹¹ Ministrska izjava skupine G7, srečanje ministrov za digitalnost in tehnologijo (28. april 2021).

¹² JOIN(2020) 18.

¹³ COM(2021) 70 final.

EU deli svoje družbene, okoljske in etične vrednote s številnimi podobno mislečimi partnerji po vsem svetu. V trgovinskih sporazumih, ki jih je sklenila EU, imajo poglavja o tehničnih ovirah v zvezi s trgovino in dobrih regulativnih praksah že vlogo pri spodbujanju ciljev standardizacije EU, in sicer s spodbujanjem sprejemanja mednarodnih standardov s strani trgovinskih partnerjev, pa tudi s sodelovanjem med zadevnimi organi za standardizacijo. Vendar obstaja možnost za bolj strateški pristop pri krepitvi trgovinskih sporazumov in partnerstev za podporo skupnim interesom na področju določanja mednarodnih standardov s ključnimi partnerji. Dobri primeri sodelovanja EU z mednarodnimi partnerji na področju standardizacije so tekoče razprave z Združenimi državami o krepitvi sodelovanja in skupnega delovanja v okviru Sveta za trgovino in tehnologijo ali prihodnje razprave o standardih v načrtovanih digitalnih partnerstvih z Japonsko, Republiko Korejo ter Singapurjem.

Komisija bo nadaljevala dialog z drugimi državami, kot je Kitajska, in raziskala morebitna področja za sodelovanje, na primer v podporo evropskemu zelenemu dogovoru. Za krepitev gospodarskega odnosa med Unijo in državami sosedstva ter drugimi pomembnimi partnerskimi regijami, kot so Afrika, Latinska Amerika in Karibi, je treba spodbujati in olajšati sprejetje evropskih in mednarodnih standardov v teh državah ter njihovo sodelovanje pri določanju standardov. Komisija bo v ta namen razvila pobude ter se pri tem med drugim opirala na obstoječa partnerstva in sodelovalne projekte med evropskimi organizacijami za standardizacijo in organi za standardizacijo v tretjih državah. Za spodbujanje teh standardov prek dejavnosti financiranja infrastrukture bo izkoristila tudi strategijo Global Gateway¹⁴. Vloga mednarodnih raziskav in sodelovanja na področju inovacij je prav tako pomembna za spodbujanje vodilne vloge EU kot svetovne oblikovalke standardov.

Komisija bo:

- skupaj z državami članicami EU in nacionalnimi organi za standardizacijo vzpostavi mehanizem za spremljanje, izmenjavo informacij, koordinacijo in krepitev evropskega pristopa k mednarodni standardizaciji (ISO, IEC, ITU in drugi ustrezni mednarodni forumi) ob podpori *vozljiča odličnosti EU za standarde*;
- spodbujala razvoj in uvedbo mednarodnih standardov za brezplačen, odprt, dostopen in varen globalni internet ter vzpostavila spletišče za spremljanje internetnih standardov EU;
- spremljala učinkovito izvajanje obstoječih zavez glede standardizacije v trgovinskih sporazumih EU ter s pomočjo navedenih trgovinskih sporazumov, regulativnih dialogov in digitalnih partnerstev sodelovala s podobno mislečimi partnerji na strateških področjih v zvezi s standardi in usklajevala stališča mednarodnih organov za standardizacijo;
- spodbujala mednarodno sodelovanje na področju standardizacije in standardov EU z Instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI-GE) ter programom Obzorje Evropa, kar bo namenjeno tudi podpiranju sodelovanja deležnikov na področju mednarodne standardizacije (MSP, civilna družba, akademski svet);
- financirala standardizacijske projekte v izbranih afriških državah v okviru svoje politike razvojnega sodelovanja in strategije Global Gateway. EU bo spodbujala ključne evropske standarde v partnerskih državah s pristopnimi perspektivami/tesnejšim povezovanjem z notranjim trgov EU, kar se bo začelo v sosedstvu EU.

V. Najsodobnejše inovacije, ki spodbujajo pravočasne standarde

Vodilna vloga EU na področju standardizacije je odvisna od inovacijske zmogljivosti njenih industrijskih ekosistemov. Raziskovalni, razvojni in inovacijski projekti EU omogočajo, da nove tehnologije lahko vstopijo v bolj zrelo fazo, pri čemer se daje prednost njihovi uporabnosti v širšem obsegu ter spodbuja njihovo uveljavljanje na trgu. Zato je treba boljše izkoristiti evropsko raziskovalno in inovacijsko osnovo, vključno s programom Obzorje Evropa in njegovimi predhodnimi programi, da se opredelijo in prenesejo ustrezne raziskave za nove standarde.

¹⁴ JOIN(2021) 30.

Z neizkoriščenim potencialom prednormativnih raziskav, ki jih financira EU, bi se lahko podprle potrebe po standardizaciji. Ustrezno dodeljevanje sredstev prednormativnim raziskavam lahko pomaga zagotoviti, da bo Evropa prevzela vodilno vlogo na področju mednarodnih postopkov standardizacije. Letni ukrep Komisije v sodelovanju z odboroma CEN in CENELEC v zvezi s predvidevanji na področju standardizacije v okviru pobude za uvajanje (več) znanosti v standarde je pomemben, saj omogoča zgodnjo opredelitev prihodnjih priložnosti za standardizacijo ter gradi pomembne mostove med raziskovalnimi, inovacijskimi in standardizacijskimi skupnostmi.

Pomembno vlogo imata program Obzorje Evropa ter program Euratoma za raziskave in usposabljanje, tudi s svojimi neposrednimi ukrepi in partnerstvi, kot so skupna podjetja in program za digitalno Evropo ter skupni industrijsko-tehnološki načrti evropskega raziskovalnega prostora. Tako se predvidevajo potrebe po standardizaciji in povezujejo strateške prednostne naloge s prednormativnimi raziskavami. Zato se pri oceni in reviziji raziskovalnih, razvojnih in inovacijskih projektov, ki jih financira EU, že upoštevajo potrebe po standardizaciji, na primer kot del ključnih kazalnikov uspešnosti in obveznosti poročanja.

Komisija bo ocenila, kako bolje podpreti raziskovalce in inovatorje, ki sodelujejo v raziskovalnih, razvojnih in inovacijskih projektih, ki jih financira EU, da bi lahko sodelovali v zadevnih dejavnostih standardizacije. Pripravila bo platformo za spodbujanje standardizacije, imenovano „Standardisation Booster“, kot pomoč upravičencem, katerih rezultati raziskav v okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa bodo verjetno pripeljali do revizije ali priprave standarda, da lahko preverijo ustreznost svojih rezultatov za standardizacijo. Zgodnja vključitev skupnosti na področju raziskav in inovacij v razvoj standardov je tudi priložnost za krepitev strokovnega znanja in spretnosti na področju standardizacije. Raziskovalcem, spin-off podjetjem in zagonskim podjetjem se danes pogosto zdi, da standardizacija ni prednostna naloga, saj se ne zavedajo vedno njenih prednosti, nimajo potrebnih virov ali pa menijo, da se jim čas, ki ga porabijo za dejavnosti standardizacije, ne obrestuje dovolj. Namenski evropski kodeks ravnanja za raziskovalce na področju standardizacije bo spodbujal skladni pristop, da bi se olajšale dejavnosti standardizacije in okrepilo strateško ozavešanje med raziskovalci in inovatorji.

Uspešna uvedba standardov je poleg raziskav, razvoja in inovacij neposredno odvisna tudi od tega, kako hitro se lahko v Uniji vzpostavijo vodilni trgi. Vzpostavitev kritične mase za zgodnje uvajanje tehnologij, kot so povezani avtomobili, inteligentne tovarne in digitalni zdravstveni sistemi, ustvarja evropski zagon, ki podpira vodilno vlogo EU na teh področjih. V tem okviru so programi uvajanja, kot sta na primer Instrument za povezovanje Evrope (IPE) in program za digitalno Evropo, ključnega pomena za krepitev industrijskih zmogljivosti na podlagi globalnih standardov v Evropi, zato bi bilo treba v prihodnje okrepiti njihovo vlogo.

Standardi prihodnosti ne bi smeli biti več dostopni v besedilni obliki, pač pa v strojno berljivi obliki, ki je bolj prijazna do uporabnikov, zlasti MSP. Komisija bo podprla ta prehod. Poleg tega bo evropske organizacije za standardizacijo pozvala, naj v svoje dejavnosti vključijo odprtokodne rešitve, ki MSP lahko zagotovijo hitre interoperabilnostne rešitve pri uvajanju tehnoloških rešitev.

Komisija bo:

- uvedla platformo za spodbujanje standardizacije, imenovano „Standardisation Booster“, ki bo podpirala raziskovalce v okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa pri preverjanju ustreznosti njihovih rezultatov za standardizacijo;
- do sredine leta 2022 razvila kodeks ravnanja za raziskovalce na področju standardizacije, s katerim se bo okrepila povezava med standardizacijo in raziskavami/inovacijami v evropskem raziskovalnem prostoru.

VI. Zagotavljanje prihodnjega strokovnega znanja na področju standardizacije – potreba po izobraževanju ter znanjih in spretnostih

Uporaba standardov se povečuje, pomen standardizacije za konkurenčnost in javno dobro pa je nesporen, vendar sta splošna ozaveščenost in usposabljanje na področju standardizacije razmeroma majhna. Formalno izobraževanje in poklicno usposabljanje v zvezi s standardizacijo ne obstajata. Številna velika in majhna podjetja v EU nimajo strukturiranega strateškega pristopa k standardizaciji, ki bi zajel njen pomen za različne gospodarske dejavnosti, kot so pravna skladnost, dostop do trgov ali splošna poslovna strategija.

To je zaskrbljujoče in se kaže v dejstvu, da je na splošno težko zaposliti tehnične strokovnjake, ki bi opravljali delo na področju razvoja standardizacije. Uspeh evropskega standardizacijskega sistema je odvisen od številnih strokovnjakov iz industrije, javnih uprav, civilne družbe, raziskovalcev ali akademikov, ki skrbijo za vse kritične vidike razvoja standardov. Zasluge za uspeh evropskega standardizacijskega sistema je mogoče večinoma pripisati naložbam podjetij, univerz, raziskovalnih ustanov in javnih uprav. Evropa potrebuje najboljše strokovnjake na področju standardizacije, ki si bodo uspešno prizadevali za doseganje globalnih ambicij ter podpirali digitalni, zeleni in odporni enotni trg.

Težavo še poslabšuje prihajajoča menjava generacije. Številni strokovnjaki, ki so v zadnjih desetletjih delovali na področju standardizacije, se bodo upokojili. Hkrati pa področje standardizacije postaja vse bolj zapleteno, saj so zaradi novih tehnoloških izzivov in horizontalnih premislekov, kot so na primer umetna inteligenca, varstvo podatkov ali kibernetna varnost, potrebna nova znanja in spretnosti pri razvoju standardov. Dejavnosti standardizacije so večplastne, saj trende v zvezi s standardizacijo in njeno uvedbo določajo pobude nacionalnih, evropskih in mednarodnih organizacij.

Na področju izobraževanja lahko razvoj namenskih modulov za standardizacijo pri študiju poslovanja, prava ali inženirstva pomembno prispeva k povečanju ozaveščenosti in znanja v zvezi s standardizacijo. Komisija bo spodbujala organizacijo univerzitetnih dni za standardizacijo, ki bodo prispevali k ozaveščenosti akademskega sveta in študentov. Platforme za sodelovanje med akademiki, ki so dejavni na področju standardizacije, kot je projekt EU Academy¹⁵, lahko zagotovijo forum za izmenjavo in spodbujanje razvoja učnih modulov.

Večje ozaveščanje v regijah in grozdih je lahko učinkovit vzvod za spodbujanje znanja na področju standardizacije ter razvoja strokovnega znanja na področju standardizacije prek poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Potencial obstaja tudi v prednormativnih dejavnostih v okviru programov financiranja EU, kjer raziskovalci pridobijo pomembno znanje, ki bi lahko prispevalo k razvoju standardov. Doslej še nobena pobuda ni bila namenjena ovrednotenju takega strokovnega znanja med raziskovalci, zato bo Komisija začela raziskovati namenske raziskovalne mreže v zvezi s standardi v okviru ukrepov sodelovanja v znanosti in tehnologiji.

Komisija bo:

- organizirala univerzitetne dni za standardizacijo, ki bodo namenjeni spodbujanju ozaveščenosti glede standardizacije v akademskem svetu in med študenti;
- uvedla pobude za mlade raziskovalce in mreže iz programa Obzorje Evropa ter programa Euratoma za raziskave in usposabljanje, vključno z združenjem za sodelovanje v znanosti in tehnologiji, za ovrednotenje raziskav in inovacij s pomočjo standardizacije in prednormativnih raziskav;
- uporabila svojo platformo EU Academy za razširjanje gradiva za e-učenje na področju standardizacije; spodbujala razvoj in razširjanje akademskih učnih modulov v zvezi s standardizacijo v okviru foruma na visoki ravni, da bi tako pritegnila mlade strokovnjake na področje standardizacije, jih usposobila ter spodbujala priložnosti za prekvalificiranje.

VII. Pot naprej – prihodnost evropskega standardizacijskega sistema

¹⁵ <https://academy.europa.eu/?lang=sl>

Standardi niso sami sebi namen. So del ciljev politike, ki so usmerjeni v industrijsko konkurenčnost, prosti pretok blaga in storitev na notranjem trgu, inovacije, varnost, varstvo potrošnikov, delavcev in okolja, odprto strateško avtonomijo ter podnebno nevtralno, odporno in krožno gospodarstvo. Zato je treba nujno zagotoviti uporabljivost, učinkovitost in uporabnost standardov v industrijskih vrednostnih verigah, ki vključujejo tudi MSP in družbene akterje.

EU lahko naredi prvi korak in postane vodilna sila na področju določanja mednarodnih standardov, za kar lahko izkoristi svoje sodelovanje z drugimi podobno mislečimi mednarodnimi partnerji, zlasti v zvezi s prihodnjimi tehnološkimi področji strateškega interesa. Zato si Komisija prizadeva, da bi evropski standardizacijski sistem postal bolj funkcionalen in prilagodljiv, zagotavljal standarde, zaradi katerih so naše industrije konkurenčnejše, služil javnemu interesu EU, spodbujal trajnostnost ter ohranjal in krepil demokratične vrednote.

Preglednost postopka priprave standardov bo prispevala k odpravi ozkih grl v postopku razvoja standardov, zaradi česar bo evropski standardizacijski sistem postal učinkovitejši. Preglednost bo javnim in zasebnim akterjem omogočila tudi, da bolje razumejo trenutne vrzeli ter prihodnje potrebe na področju standardov.

Sodelovanje in redni prispevek vseh zadevnih akterjev, vključno z medinstitucionalnimi partnerji, evropskimi organizacijami za standardizacijo, civilno družbo, industrijo in akademskim svetom, ter učinkovitost pregledov in ravnovesij bodo bistvenega pomena za uspeh evropskega standardizacijskega sistema.

Komisija s to strategijo krepi vodilno vlogo EU v svetu na področju razvoja standardov, pri čemer podpira vrednote EU in industrijam zagotavlja konkurenčno prednost.

Komisija bo:

- skupaj z letnim delovnim programom Unije in tekočim načrtom za standardizacijo IKT v zvezi z evropsko standardizacijo objavila letni pregled načrtovanih, trenutnih in zaključenih dejavnosti standardizacije, kar bo zagotovilo večjo preglednost evropskega standardizacijskega sistema.